

NĂM THỨ BA. — SỐ 125

JEUDI 24 JUILLET 1919

LE COURRIER DE L'OUEST

ÉDITION EN QUOC NGŨ

DEPOT LÉGAL

AN HA NHU'T BAO

報日河安

MỖI TUẦN ĐĂNG BÁO NGÀY THỨ NĂM

Direction — Rédaction — Administration — Boulevard Delanoue, CANTHO

TỔNG LÝ: TRẦN-DẮC-NGHĨA

Chủ Bút: PHẠM-KỶ-XUÔNG

GIẤ BẮN NHU'T TRÌNH

TRONG CỎI DÔNG DƯƠNG

BỜN CHỮ LANGSA

BỜN CHỮ QUỐC NGŨ

TRON NĂM.....	5 00
SÁU TÁNG.....	3 00
BÁN LẺ MỖI SỐ.....	0 15

TRON NĂM.....	3 00
SÁU THÁNG.....	2 00

BỜN QUỐC-NGŨ VÀ LANGSA

TRON NĂM.....	7 00
SÁU THÁNG.....	4 50

Vị nào muốn rao báo về việc mua bán là mua nhựt trình xin viết thư cho M. Trần-dắc-Nghĩa mà thương nghị.

Mua nhựt trình thì kể từ đầu tháng hay là giữa tháng và xin phải trả tiền trước.

Cantho. — Imp. de l'Ouest

VIN DE CHINE DIT ALCOL MÉDICAMENTEUX

RƯỢU THUỐC RẤT THẦN HIỆU

Bổn Dược Phòng kính cho chư Quý khách ở xa, cần hay rằng: Nhà-nước cho phép Bổn hiệu ngâm Rượu Thuốc tại Tiệm và dặng thông hành Lục-thỉnh; nên bổn hiệu ăn lương ít thứ Rượu thuốc cho chư Quý vị xem, dặng mua mà uống thử coi cho biết hay dở thế nào. Như 12 Rượu thuốc của Bổn hiệu ngâm, kể ra sau này: Và có một thứ Thuốc ho thiệt là hay lắm, hiệu là: TRUNG-HUỆ CHỈ KHẢI THỦY, bất kỳ ho lâu mau, hễ uống vào nội trong 24 giờ thì thấy bớt liền;

Giá mỗi ve 0\$30, mỗi lữ 12 ve 3\$00; Như chư Quý Ông muốn mua gởi thơ cho Bổn hiệu thì bổn hiệu sẵn lòng gởi thuốc lại lập tức.

TRANG CÂN PHONG THẤP TƯỚU

Rượu thuốc này, lựa ròng những thuốc thượng hạng mà chế ra. Các Y-sĩ bên Trung-quốc đã có thí nghiệm rồi, đều chứng chắc rằng: rượu thuốc này, phép tẩm chế rất tinh, dùng nó mà trừ bệnh phong-thấp, bệnh nhứt trong gân cốt và lại làm cho máu chạy đều, thiệt là một thứ rượu thuốc rất thần hiệu.

Nó trị bệnh như đau phong, tay chơn phù thũng, da thịt sưng như, đau lưng mỗi gối, tê tay tê chơn, đau như trong gân cốt, các chứng thũng độc đi đứng chẳng an, đau nửa thân mình, (kêu là bán thân bất toại).

Thì dùng, hoặc uống hoặc thoa cũng đều hiệu nghiệm cả thấy, chẳng những là trừ bệnh mà thôi, lại còn làm cho ăn mau tiêu, máu chạy đều, sanh tinh huyết

Uống thuốc rượu này rồi thì tinh thần khỏe hẳn hơn lúc trước trăm phần người có bệnh uống thì trừ bệnh, người không bệnh uống thường thì mạnh giỏi luôn luôn, cả đời khỏi lo bệnh hoạn.

CƯỜNG CHƯƠNG BỎ HUYẾT TƯỚU

Là một thứ Bí-Truyền-Lương-Phương, chọn rất ròng những thuốc tốt thượng hạng, quý trọng vô cùng, lại có gia thêm Nước-Sắc, hiệp lại mà chế ra thứ rượu thuốc này. Các Y-sĩ bên Trung-quốc, đã thí nghiệm và chứng chắc rằng: Thứ rượu thuốc này là một thứ hay sanh tinh bổ huyết và thêm sức mạnh cho con người

Sắc dục quá độ, như đau chơn mặt, thân hư di tinh, Dương-Vật-Rất-Cứng đau lưng mỗi gối, khí huyết hao kém, tứ chi mỗi mệt, dờn bà đường kinh không đúng, bạch đới xích-dái dờn bà sanh đẻ yếu đuối da mặt mét vàng.

Chẳng luận dờn ông dờn bà, các chứng bệnh thuộc về bệnh hư bệnh tổn thấy đều dùng dặng. Uống nó thì nó hay sanh tinh thêm huyết, khỏe khoắn tinh thần những người không con uống thường chắc sẽ có con, lại còn hay trừ những vật thực ăn không tiêu, tích trữ trong bao-tử.

Hễ uống rượu thuốc này thì đau bệnh chỉ nó trừ cũng nói.

BÁ BO-VỆ SANH TƯỚU

Con người ở đời, phải cho biết cách vệ sanh thì trong mình khỏi mang tật, bệnh ít sanh. Còn như mạng sống của con người là bởi nhờ hơi khí huyết sung túc. Chớ như những người tinh thần hao hết, chẳng biết thêm ăn, tứ chi rũ liệt, lỗ tai lùng bùng, con mắt mờ mệt, ấy là bởi huyết suy, khí kém, trái tim và trái cật đều hư

Bổn dược phòng bằng da tâm chú ý, tiêm Phương kia thể nọ hết sức mới chế ra dặng một thứ rượu thuốc Vệ-Sanh này, hễ ăn hư thì bổ âm, dương hư thì bổ dương, chẳng luận trẻ già, dờn ông dờn bà, người nào khí hư huyết bạc, thật hảy kém hao, hễ uống rượu thuốc này thì dặng tráng tinh sanh huyết, chẳng những là dặng khí huyết sung túc mà thôi, lại còn tiêu trừ bá bệnh.

Uống rượu thuốc này dặng thường thì dặng sống lâu, người không con uống thường chắc cũng có sanh con, thiệt là một thứ Vệ-sanh chi tánh được đó

Phải uống cho thường thì mới thấy hiệu nghiệm là dường nào.

HO-CỐT-MỘC-QUA-TƯỚU

Rượu thuốc này chế ra bằng Hổ-cốt và Mộc-qua, bổn dược phòng chẳng nà công khó chế luyện kỹ càng, và chọn thứ thuốc thiệt tốt hiệp lại mà làm ra thứ rượu thuốc này, ai có bệnh như sau đây, hễ uống vào thì thấy hiệu nghiệm liền

Đau trong xương, tứ chi rũ liệt, đi bước không vững, da vàng, chơn thũng khí hư huyết trệ, như đau phong, các thương thứ tích, cốt khí tìm la.

Nếu ai có các chứng bệnh kể trên đây thì nên dùng thứ rượu thuốc này mà uống hay là thoa thì hiệu nghiệm dị thường, thiệt là một thứ thuốc hay đệ nhất.

Bất kỳ dờn ông dờn bà, hễ uống nó cho thường thì mau tiêu hóa vật thực, lại thêm khí lực bội gia, khỏi lo bệnh hoạn về sau mà lại dặng sống lâu thêm nữa

THÔNG-TRỊ-MAO-KÊ-TƯỚU

RƯỢU THUỐC BỊM BỊP

Thứ rượu thuốc này, chuyên trị các chứng phong thấp, huyết-lực thơ cào, ấy là một thứ thuốc bí truyền tinh nghiệm đệ nhất.

Các chứng phong thấp, chẳng luận lâu năm hay là mới cũng đều trừ dặng, còn như đau lưng, như tay, mỗi chơn, đau trong xương, hay dục gân, hoặc bị té bị đánh mà sưng mình, hay là tay chơn bại hoại. Các chứng ấy hễ uống vào thì thấy hiệu nghiệm liền.

Phải tùy theo chứng bệnh mà dùng, chẳng nên uống cho quá độ.

Mấy thứ rượu thuốc này của Bổn Dược-Phòng ngâm tại tiệm và mỗi khi ngâm thì có một ông Langsa đến nghiệm chất chẵn, hiệu Trung-Huệ Dược-Phòng tại Cholon đường Paris số nhà 89, như chư quý khách ai muốn dùng thử thì xin hãy đến tại tiệm mà mua thuốc rượu này có nhân để hiệu Trung-Huệ Dược-Phòng thì chẳng lầm đồ giả mạo. Còn ai ở xa mà muốn dùng rượu thuốc này thì xin gởi thơ để chỗ ở cho ký lưỡng thì bổn Dược-Phòng sẽ gởi thuốc đi tức thì, xin quý khách thử qua sẽ biết.

TRUNG-HUỆ-DƯỢC-PHÒNG.

89 Rue de Paris Cholon.

Cac nhà Annam

Hãy nhớ khi mua thuốc mà uống cho dặng mạnh giỏi, thì hãy hỏi thăm mấy người lớn cũng là ông già bà cả, những kẻ ấy sẽ nói cho mà biết tiệm thuốc PHARMACIE NORMALE của ông H. DE MARI như thế nào, bao chế y sinh, tại đường CATINAT số 119 SAIGON, là có danh tiếng lắm, vì bán rộng những thuốc như thế này, không hề làm sai đối bao giờ. Lại giá bán thì cũng ư, không khi nào thấy người Annam tới mua mà bán mất hơn người Tây dân.

NHỮNG THUỐC THÂN HIỆU

Vin tonique du Dr H. DÉEM:

Thuốc này dùng mà bổ, những người ốm-o hay đau, rét, và nhưt là cho người dớn cả có thể dặng thì con nhưt sinh cả có da thịt và mạnh giỏi.

SOLUTION Dr DÉEM

Trừ bệnh nha phiến rất mau và không có phá đau

BÁN RỘNG THUỐC THƯƠNG HẠNG
và nhiều hiệu có danh tiếng dân bạc là **ESSENCE DE MENTHE DE MOUTILLIER**, tốt hơn nhưt.

Chánh tiệm trừ thuốc hoàn PHILLESPIKE trị bệnh mất máu xanh xao, lại uống nó thì ngừa dặng các chứng bệnh ho, lao tổn.

PHARMACIE NORMALE:

H. DE MARI, PHARMACIEN DE 1re CLASSE

Có bán các thứ thuốc đã kể tên trên đó, và cả bán các thứ thuốc, khác cũng hiệu nghiệm vậy.

HÀNG HẬU GIANG

vốn dặng 600.000f.

Hàng này của Laosa và Annam hàng vốn lập tại Cẩn-thơ. Có trữ đủ các thứ hàng hóa vật dụng. Nội tắc một đến là tại Saigon có món chi thì trong hàng này cũng có.

Bán sỉ và bán lẻ. Giá rẻ mà hàng tốt.

Cũng gửi hàng cho các xứ xa; ai mua món chi xin viết thư ngay cho Hàng, thì Hàng sẽ gửi hàng lập tức.

Xin quý vị đến xem Hàng chơi thì rõ. Có trữ bán:

Rượu rom hiệu Stella

Làm rộng bằng nước mía.

Có bán lẻ, bán sỉ và cho lãnh về bán lại khi trả tiền trước.

TIỆM

Trương-văn-Hanh Sader

Có bán xe máy mới và đủ đồ phụ tùng xe máy và của xe. Lành thấp mướn đèn khí đã (carbure) t eo cuộc quan, hôn, tạo, tở, kỹ yên, Tân gia, hạ thọ, khăn đen hàng nhiều tay và khăn bông tốt hương hàng, bán mới và bán lẻ vô ruột xe máy hiệu Michelin, giầy hàm-ốt đủ cỡ dặng theo kiến kim thời. Quý ông ở xa muốn mua đồ phụ tùng xe máy, thì gửi thư cho tôi. Tôi sáng lòng ký lưỡng mà gửi contre-Remboursement nghĩa là đóng bạc nhà thơ mà lãnh đồ và tôi cho giá đồ phụ tùng in sáng bằng chữ quốc-ngữ (Prix courant)

Trương-văn-Hanh.

Cẩn-khai.

AN HÀ NHỰT BÁO

MỖI TUẦN XUẤT BẢN NGÀY THỨ NĂM

MỤC LỤC

1. — Cuộc chiến thắng này, nhưt là Đại-pháp có công to hơn hết.	5. — Cuộc chơi lễ Hòa-bình tại Cẩn-thơ
2. — Cảnh tranh	6. — Công văn lược lược
3. — Klub cùng chờ khán quang.	7. — Ai tít
4. — Phải làm dấu tích cách nào cho loại trâu bò khỏi làm sự giả dối	8. — Nhậu đàm
	9. — Thi tập
	10. — Nam-kỳ Thời sự giả hạc giả lừa.
	11. — Một cặp oan ương

Trong cuộc chiến thắng này, nhưt là Đại-Pháp quốc có công to hơn hết

Ngày 28 Juniu 1919 thật là ngày kỷ niệm chung của nhân-loại trong Hoàng-cầu, mà lại cũng là ngày kỷ niệm riêng của Đại-pháp nữa. Vì ngày đó Đức-tặc bỏ tay chịu tội hàng đầu Đại-pháp cùng Đồng-minh, xin nhận ký tờ hòa-trước đã rồi.

Khi nghe dặng tin quý báu về vang này, khắp Hoàng-cầu, ai ai cũng dặng hơn hồ vui mừng kẻ không xiết! Thật là công-lý khắng cường quyền đó...!

Chúng ta ngày nay, tại dặng nghe, mắt dặng thấy, mồm dặng gắp cái tin quý báu, cái cảnh về vang này, thì chúng ta phải nghĩ đến công lao cực nhọc của ai làm ra mà chúng ta dặng an hưởng thanh nhàn cái cảnh thái bình vui đẹp ấy?... Chúng ta suy trước nghĩ sau xét nét tận từ rồi, thì chúng ta dám đoán quyết rằng: công lao cực nhọc nhưt hơn hết là Đại-pháp quốc. Các nước Đồng-minh, nước nào cũng có công to nghiệp cả, cùng nhau rúc gươm, nghiêm súng mà bảo thủ công lý, tru diệt cường quyền; nhưng mà phải gánh vác, chịu nặng nề hơn hết thì là Đại-pháp. Lúc ban sơ

Đồng-minh liệt-quốc, ai nấy chưa có dự bị sẵn-sàng, chỉ có một mình Đại-pháp đề binh khiển tướng, thuyết kế lập mưu ra mà đương cự cùng Đức-tặc. Mấy trận mà hai bên đánh nhau nghiêng trời đổ nước, thì Pháp-quốc chiếm phần đại công tất cả. Kia như 2 trận tại sông Marne, Đức-tặc tràn qua đường nước đổ đá lạng, thì có Thống-Soái Joffre cầm binh ngăn cản, trận thành Verdun vang trời nổ đất, Đức binh hàng hà như kiến cỏ, nhờ có sức Đại-Tướng Pétain trở lại thân diện mà giữ giữ còi bờ.

Liệt-quốc Đồng-minh rất khâm phục cách điều binh, cách tham-mưu của Đại-pháp, nên rút lại sau, bèn giao máy binh cho Thống-Soái Foch một tay chuyên chế mà đánh cùng Đức Tặc. Các mặt trận, coi thế Đức chẳng mấy nao, duy lo là lo nơi mặt trận của Pháp-quốc, là tay đối thủ tài lực vô song, hề là Đức đánh đổ được mặt trận của Pháp thì Đức vững, vì bằng Pháp thắng ắt là Đức phải thúc thủ thọ hình.

Các nước Đồng-minh cũng đều công nhận trong cuộc chiến thắng này: thì Đại-Pháp có công lớn hơn hết; cho đến Đức-quốc cũng là nhận như thế.

Đại-Pháp chẳng những là lo mà chiến đấu cho phạm mình mà thôi, còn phụ

giúp cho các nước liên hiệp, binh lương sung túc thuộc dân là khác. Như buổi ban đầu, Anh-quốc kém binh bộ, Nga-quốc sung túc thuộc dân ít, còn Ý-dại-Lợi thì binh cơ mới tái dựng chưa dựng xong, thì Pháp-quốc lo bảo hộ được có thể mà hiển dấu cùng Đức-Áo lương quốc.

Đại-Pháp đã có công to nghiệp lớn trong cuộc toàn thắng này, tất nhiên cũng chiếm được cái quyền lợi đồ sộ, vì ngày nay, theo hòa-ước tại 2 tỉnh Alsace-Lorraine phải phục hườn cho Đại-Pháp, mấy tỉnh hư hại nơi phía bắc trong cơn giặc giã thì Đức phải chịu các đền tổn phí mà tu bổ lại.

Như vậy: Đại-pháp ngày nay, cỏi bờ được mở thêm rộng rãi hơn, thế lực lại càng mạnh mẽ thêm nữa.

Chúng ta cũng nên vui mừng mà ngắm thấy nước bảo hộ ta, cái thình danh hùng dũng bay khắp hoàng-cầu, nước nào cũng là nơi khen tất cả:

Phạm-kỳ-Xương

Cạnh tranh

Người sanh ra trong nước vầy là một giống một dòng, đầu đầu cũng quốc vương thủy thổ, cho nên phận tôi con ai cũng như ai. Nhưng mà sao lại có kẻ trọng người khinh, kẻ bực cao người bực thấp, dường như đứng cùm cùm chẳng mấy công bình. — Ấy có phải là tại hai chữ «Cạnh tranh» hay chăng?

Kìa như cuộc đánh cờ là cuộc vui chơi, mà còn rắng hết trí khôn cạnh tranh cao hạ, hống chi là trong cuộc hữu ích cho mình, hữu ích cho dân đoàn, hữu ích cho xã hội, mà lại xuôi tay lảng dạ, ai đầu tấn hóa mặc ai! ta cứ nút nịch tới đầu hay đó. — Sao cho biết rằng quân tử, tiểu nơn, tôi hiền con thảo; sao cho biết người sĩ giới, kẻ nông giàu, người thợ khéo, kẻ buôn lanh: đôi đường phải

quấy, ngộ hân quấy cãi, phải trau! Thế thì phải cạnh tranh mới được. Chứ ư kẻ xuất gia dân phật, tình đời ấm lạnh lấp uơ, mà cũng còn cạnh tranh, còn trỉ chĩa hành cho được từ làm thiện tánh; để nào ta: nợ thế nơ, nợ vô trụ chưa rắng đủ sạch mà đành từ tại từ bị như cốt bụi?

Vả lại có cạnh tranh mới có tấn hóa, muốn tấn hóa theo nét thánh hiền thì phải cạnh tranh trong đường đạo đức. Muốn tấn hóa cái nghiệp lý tài thì phải cạnh tranh trong đường thương mại...

Mà cái nguyên cớ hai chữ cạnh tranh ở đâu? — Có phải là nơi câu «suy kỹ cập phơn» chăng? — Có so sánh mình với người rồi mới nòng chí đua tranh: mà người nào? Ở đâu. — Người đồng-nghiep chớ người mô? — Người đồng-chương rồi mới đến kẻ ngoại bang, cũng trong cõi Dinh-boảng, nào phải ai là ngoài thế giới.

Vậy đương buổi thời đại này trong các Báo giới đều có động, giục chiến công thương chẳng mỗi, mà mỗi đất thắng còn hời một mùa, là vì nghề nghiệp ta chưa được tinh thông. Thế thì trước hết phải cạnh tranh ta với ta, nghĩa là.... công với công, thương với thương.... như học trò một trường cạnh tranh với nhau rồi mới cạnh tranh với học trò trường khác. Ấy là lẽ tự nhiên và tánh riêng ai cũng rứa.

Ví như hai tiệm đóng dầy của An-nam, làm sao người làm công đôi bên cũng trông nom so sánh với nhau: như vụng thì lại nói thăm rằng: «mình An-nam, anh cũng An-nam, sao mình lại chịu dở vậy? Hơn không hơn cũng rắng cho bằng.» — Như khéo thì lại nói rằng: «mình An-nam, mà rắng làm coi có tốt hơn của Khách-trú không cho biết» — Nhờ vậy mới có tấn hóa, mới có hơn người đặng, thì tất nhiên người phải ở sau, càng ngày càng xa rồi nư, lựa là ta phải đuổi phải xô.

Vả chẳng sự cạnh tranh ta với ta đây cũng lắm đều đại hại. Giả sử hai tiệm hàng xén của An-nam cạnh tranh với nhau, ai cũng muốn đắt mới hàng; như đôi bên đều lập tâm giữ đều liêm sĩ, vui dài khách bán mua cho được lòng người yêu chuộng thì là phải là tốt. Còn như kiêu chuyện đem nhau, hoặc ý mình nhiều vớ, lại lập ra trước đã có lời, nên hạ giá, cho dằng kia phải thua phải lỗ, thì cái thế cạnh tranh như vậy như nhớp quá chừng: ấy là hại nhau, chớ chẳng phải đua nhau mà giữ lợi quyền của Khách-trú. — Còn có kẻ cạnh tranh vớ đồng nghiệp đắt thắng rồi, sau tánh kiêu căng, trở lại cười nhau làm cho người thối chí, hoặc gọi mình đã giỏi, không lo trau trau tài nghệ, quên mình rằng giỏi hơn bọn mình, chớ chẳng biết rằng còn thua xa người ngoại quốc, thì kẻ ấy hại lẫn nhau thì có, chớ ích chi!

Vậy muốn cho khỏi các đều đại hại biến sau, ta cũng khá trau dồi cốt phẩm; làm sao chủ tâm được chánh thì mới nên, nhất là chớ cậy sức mình mà làm thói kiêu căng, vì thói xấu ấy như bụi kia trên kiến. Kiêu mà chi, ngạo cũng mà chi, thua nhau thua một chữ thì rằng tại mất ai không tại mất! !

LÊ-TRUNG-THU.

Kính cùng chư khán quan

Bốn quán rất cảm ơn chư tôn có lòng huệ cò mà nhận xem tờ An-Hà Nhật-Báo từ ấy đến giờ, ấy là phần chư tôn giúp cho bốn quán đặng vững bền tuấn nghiệp; còn phần bốn quán đây chỉ lấy tâm nhiệt thành đem hết chỗ nghề chỗ thầy mà truyền bá ra đặng đáp đền ơn cò cấp với chư tôn và quốc dân ta trong lúc này. Vậy mới phi

lòng của bốn quán.

Sau đây, cho đặng tiện bề chỉnh đốn trong các đều tổn kém: Bốn quán kính nhắc chư tôn vị nào mua báo An-Hà hoặc mới mua hoặc mãng năm rồi mà chưa đóng tiền, xin lưu ý giùm mua mautat gọi giúp ích cùng bốn quán thì ơn của chư tôn rất trọng rất trọng.

Bốn quán cần cáo.

Phải làm dấu tích cách nào cho loài trâu bò khỏi làm sự giả giới?

Cou trâu với con bò hai bậc chẳng khác nhau là bao xa mà sự giả giới của hai vật ấy in nhau cũng vì nơi tay tạo làm ra cho cả muôn mắt người trông vào đều lầm lạc. Nhưng mà các đều làm cho phải lầm lạc đó là đến làm ra trái phép bỏ sự công lý lấy sự gian giáo mà dùng vào làm sự chắc thật của người trước đã sấm sảng việc hòa gian mà dùng làm lợi ích cho mình mới có đều trái luật phép sự yêm-ân của kẻ gian giới thói trâu bò nó thường hay làm cho thông đồng với kẻ dữ sức giúp nó trở nên ngay thẳng. Trước vì sự lợi mà bỏ phép, sau vì sống chỗ làm cho trở nên ngay thẳng mà khuất mắt chỗ công lý. Phàm con trâu cou bò thì do nơi xoáy, tích, sắc, vàn vàn hoặc là có dấu chỉ riêng nơi thân thể của nó sanh ra gọi là chắc, hoặc là sừng cách nào bỏ động làm sao ý riêng của chủ gọi là chắc. Theo bộ quan thì do nơi xoáy, tích, sắc và tuổ là đủ lẽ mỗi con trâu, bò đều có bài chỉ, còn cội rễ bởi nơi mua bán dời đổi cầm cố đầu đó có phép quan lường làm bằng thì gọi là đủ bằng cớ. — Còn trâu bò của chủ nào có phe cạnh mà chết hoặc bệnh mà chết thì phải trả bài lại cho lường xin bồi bộ

đó là đủ bằng cứ cho sự ngay thật, song xét kỹ lại cho phải ngay thật chưa đủ bằng cứ: Là vì lắm khi trâu sống mà chết trâu chết mà sống cũng có thường như vậy, (trâu thì giống trâu bò lại giống bò) Chớ chỉ có chỗ ngay thật cứ theo phép luật thì trâu hay hồ chết thiệt chết sống thiệt sống có đâu như thế. Chỗ này tôi xin chỉ ngay sự khuất lấp của kẻ gian dối thường hay làm: trâu mình đứng bộ chêm chêm muốn bán cho kẻ gian thì bán không cần quan làng thì chừng. Còn kẻ mua trâu gian lận chẳng cần chứng cứ bài chi chi cả miễn là có trâu thì thôi, đến sau chủ bán trâu đến khai với quan làng rằng trâu chết trả bài chỉ bồi bộ. Còn kẻ trâu chết không trả bài đợi lừa khi có trâu kẻ gian đem tới mua mất rẻ lấy bài chỉ trâu chết đó mà trông vào làm bằng cứ, có làng nào hay rõ phòng đến tra xét xoay tích mà biết đúng là như vậy đó. Cũng có chỗ dùng cách thế mà lừa xoay hoặc uống sừng gian làm ra ngay, lại cũng có chỗ người chủ trâu hay mua bán trâu gian lấy bài chỉ thiệt của trâu có bộ mà dựng nên cho trâu gian dặng mua bán sau đâm đơn hồ rằng bị mất bài chỉ trâu xin làm bài chỉ khác (Duplicata) khá làng cũng nhận cho là bị mất, vậy nên quan mới tin mà phát bài mới cho,..... thế này sau chắt có đi buôn nữa mà chớ? Những điều chỉ ra trên đây là lời cói vấn tất chớ kỳ trung còn nhiều cách khác nhau xa về việc gian lận của trí độ người gian giáo về nghiệp trâu bò.

Đây nói về cách phải làm dấu tích nào cho loại trâu bò khỏi làm sự giả giới. Cũng có nhiều trạng thức giả lắm kẻ hào gia phú hộ diễn chủ trâu nghỉ phương châm dùng đủ cách mà làm dấu vào thân thể của trâu bò phòng ngừa sự giả giới, song cũng lường công vô ích. Nguyên năm..... tôi có gặp ông Robin quan coi sở canh-nông tỉnh Cánh-thơ nơi nhà Hàng Benlyseng và ông Đốc công...

.....cùng với tôi ngồi nói chuyện hồi lâu sau rồi lại M. Robin hỏi rằng: chẳng biết thế nào làm cho con trâu khỏi sự gian giới, chớ sự thường trâu gian nhiều lắm. Tôi trả lời nếu ông biết cách chỉ ngừa khỏi sự gian giới xin chỉ dùm, thì ông Robin đáp rằng khó gì muốn chắc ý con trâu của mình mỗi cạnh sừng phải đóng dấu số chữ của mình muốn, số ấy làm bằng sắc nướng đỏ mà đóng vào hoặc muốn đóng nơi sừng hay là nơi móng nó thì chắc. Còn ông Đốc công... lại nói khác làm vậy sợ e con trâu nó một ngày một lớn sừng nó mòn vì nó hay huếch vào cỏ cây chấy ngày mòn mất dấu, còn đóng vào móng lâu ngày đi mòn hết, chớ như làm vậy thì chắc ý hơn là mỗi sừng phải khoan lỗ nhỏ bé ngang mấy ly bé sâu mấy ly, mấy lỗ, mỗi sừng thì còn y không lỗ mất hoặc là nướng số đóng vào da nó vào, vào.....

Tôi ngồi phẩn lảng để trông nom hai ông định phương châm mà nghiên cứu sự giả giới của trâu bò— Khi hai ông giết lời tôi xin hỏi đáp như sau đây: Theo tri ngu tôi từ nghĩ cho ông chánh sở Canh-nông định phải nướng số bằng sắt mà đóng vào sừng và móng trâu bò tôi sợ e nóng quá ngày sau sừng nó yếu mà phải súc đi chằng và đóng vào móng sợ e móng chỗ chịu đi đứng, lâu ngày, súc móng mà phải bỏ mùa làm đi. Theo như lời của ông Đốc công.... luận đó tôi sợ e lỗ khoan 1 hàng nhiều ngày sâu quá cạn, chớ chỗ gian ai không biết khoan y vậy sao. Còn như nướng số đóng vào da nóng lỗ lấy, chấy này lạnh liếp, hoặc nóng quá lỗ bậy lấy ra làm 1 cái theo rồi biết là dấu gì— Đã vậy làm cho trâu bò phải thêm bệnh là khác. Ông Đốc công.... vui miệng cười mà nói rằng vậy ông có biết cách nào nói nghe thứ.

(Sau sẽ tiếp theo)

J. Nguyễn-quang-Trường

Cuộc chơi lễ Hòa-Bình tại Cánh-thơ

Nhờ lúc trời không mưa, nên 2 ngày (13 và 14 Juillet) cuộc chơi lễ Hòa-Bình tại Cánh-thơ đều dặng trọn vui. Tại Cánh-thơ, các nẻo đường cờ Đại-pháp và cờ Đồng-minh treo rực rỡ, thiên hạ đông đầy chen chơn không lọt. Bữa 12 Juillet, tuy các cuộc chơi chưa khởi sự nhưng mà ngoài đường đã thấy lao-xao lủ bầy châu-ràn đoàn ba, nào là nữ tú, nào là nam thanh, nón dù giấy guilt, xanh tía hường nài, tổ dậu mừng cuộc lễ Hòa-Bình, bộ hớn hờ vui đời thanh trị...!... Còn 2 bên lễ đường cuộc bán buôn mì cháo, đồ ăn cùng là trái cây bày ra ề hề đủ thứ.

Chiều bữa đó (12 Juillet), tuy là có mưa một đám nhỏ, song tại trường đấu phao cầu, 2 hội (Équipe scolaire và Thới-lai-sport) diễn cuộc tranh thắng bại. Người ta có đến xem cuộc chơi này cũng là đông.

Ngày 13 Juillet, buổi sớm mai, tại nhà thờ Cánh-thơ có làm lễ hát kinh «Te deum» cầu hồn và nơi chùa phật «Cây-Bàng» có lập đàn siêu độ cho các vong linh chiến sĩ vì nước quên mình ngàn năm bia tạc. Hai cuộc lễ này có ông Tholance là quan chánh chủ Tỉnh và các quan Langsa, Annam cùng Tổng, làng đến dự sự.

4 giờ chiều chương cộ: cuộc chơi này thật là vui-vẻ lắm. Có nhiều cái cộ chương rất xáo: như cái cộ của làng Nhơn-Ai làm một cái nhà bằng nhiều lại có đề 2 cái hình: 1. Đức Giám quốc Poincaré, 2. Đại. Thống Soái Joffre. Nhà này, xem kỹ, thì cách làm làm công phu và khéo thật. Hội Khuyến-Học Cánh-thơ làm một chiếc tàu tổ tình Pháp-Việt nhưt gia có hình Đức-Giám-mục D'Adran và Đồng-cung-Cánh đứng trên tàu, cách làm cũng là khéo. Như cái cộ của Hội Vạn-xa chương lớp «Đường Tăng thính kinh Đông-độ» có hình

Tê-Thiên theo bảo hộ và có một gả nữ nh đá bình bướm bướm xem cũng đẹp. Hội thợ bạc Cánh-thơ làm một chiếc tàu dưới tàu có quan tàu, matelots đủ, xem ngó là chiếc tàu thiệt. Nhà hát Casino chưng một cái cộ «Huyền-kê sát thắng Hắc phụng hoàng» (con ó đen) cũng là khéo. Hội thợ bạc Cánh-thơ bong bình 2 gà cấn ó-đen chằng dờ, 2 cái máy bay, 1 cái đề trùm trên xe hơi chạy coi như máy bay thiệt. 1 cái cộ rất lớn chưng hình lão tướng Gambetta, 1 cái cộ «Liberté» tổ dậu «công lý thắng cường quyền», con hắc phụng hoàng muốn cặp trái Địa-cầu mà bay, song bị hình nữ nữ ngồi trên trái Địa cầu chơn thì đạp trên lưng con hắc phụng hoàng làm cho bắn phải trụ hình lại. 2 cái cộ của làng Long-tuyền chạm trở thật là khéo, nhưng mà khá tiệt, chớ phải sơn phết lại cho mới thì xem càng đẹp hơn nữa! 1 cái hình ông Địa cao gần 3 thước, to lớn đin đần, (hình này lúc con nít khóc, chỉ cho nó thấy, ắt nó hoảng kinh ón mất) bình này làm tổ ý chúc cuộc thắng bình cộng lạc. Bang Quảng-Đông và Triều-châu cũng giúp vui bong nhiều cái cộ cũng khéo, song không dặng lớn như mấy cái cộ kia.

Một đạo binh «Alpins chasseurs» trên 20 người sắc phục oai nghi, bóng súng oai nịch. M. Lê-khánh-Trinh làm quan ba mang đao cỡi ngựa tướng mạo khôi ngô trước ngựa lại chói ra 1 ngời ngời-dăng bửu-tinh xem rất đẹp mắt. Tướng mạo đó, sắc phục đó, kẻ ở xa đến, mới trông vào đầu ngó là lột quan ba, tướng là quan ba thiệt ở mặt trận mới về....!... Còn nhiều vị cái trang coi như tạc: M... già gái Bắc-kỳ ai thấy cũng lắm, M. V... làm thiêm xam cũng hay, M. S... già ông bang cũng ngộ, chú bomboy M. H... làm coi giống hếch, già hình mọi (nègre) M... sấm thiệt hay, gái bường nhan da trắng má lóng, Bầy Phức diện

ai mà không ngó, cặp mắt liết đường sao chói tỏ, miệng mỉm cười như hoa nở ban mai, nhấm tư dung ai rõ là trai, chẳng rõ ngày trước: Đỡ thấy khuấy hay là mụ bà nắn sái. l...!

Lúc cô sắp hàng ra đi thì đạo binh «Alpins chasseurs» có 2 chú cai thời kèn đi trước, các cô nối theo sau, đi khắp mấy nẻo đường Châu-thành, thiên hạ đua nhau coi chẳng mỏi.

5 giờ chiều có đấu phao cầu của hội Cánh-tho-sport và Équipe scolaire. 8 giờ tối chừng cô đèn, rổng đèn và múa lân.

Ngày 14 Juillet, buổi sớm mai diễn binh mã tà, có học trò trường Cánh-tho cầm cờ Đại-pháp và Đồng-minh theo giúp sức. Kế đó chơi các cuộc thi: đua xe máy, xe kéo, người lớn, con nít, nhảy bao, đâm thùng, leo cây, bắt heo, đập trách, cặp chèo, vãi sủ, vãn...vãn...

Buổi chiều đua tàu hơi, đua ghe, thả vịt, thả đèn đua. Tối lại hội Huê-đăng khắp châu-thành, đãi tiệc những quân sĩ đi Đại pháp mới về. Đốt pháo hồng và Đại-yến đờn ca múa hát tại nhà công-sở làng Tân-an.

Tại Casino Léopold thì nhà-nước hát bóng thí cho nhơn dân xem. Trong 2 ngày lễ cũng có hát Annam tại chợ và hát Triều-châu thí gần mé sông, còn tại rạp hát Messner và Floethiai M. Lý và Giáo-Trì có kèn gánh hát hội Annam hát ngày đêm chẳng dứt.

Nói tóm: lễ Hòa-bình tại Cánh-tho, từ quan chí dân đồng tâm sốt sắn, nên các cuộc chơi đặng trọn vui tất cả.

Công văn lược lục

Vì lời nghị quan quyền Nguyên-Soái Nam-kỳ ngày 2 juillet 1919

Ông Nguyễn-văn-Vĩnh, Tri Phủ nhứt hạng, ở Đại-Pháp mới về, bỏ đi từng quyền quan Chủ-tỉnh Cánh-tho, đặng trấn nhậm quận Châu-Thành thế cho ông

Trần-quang-Nhà, bỏ đi chỗ khác.

Ông Trần-quang-Nhà Tri Phủ nhứt hạng, chủ quận Châu Thành Cánh-tho, bỏ đi từng quyền quan Chủ tỉnh Gia-Định đặng trấn nhậm quận Hóc-môn, thế cho ông Bùi-quang-Nam, bỏ đi chỗ khác.

Ông Bùi-quang-Nam, Tri Huyện nhứt hạng, Chủ quận Hóc-môn, tạm bỏ đi từng quyền quan Quận-Lý định Hiệp-Lý (tòa nhứt)

PHAN TY

Lộ vị cao thăng

Vì lời nghị quan quyền Nguyên-Soái Nam-kỳ ngày 10 Juillet 1919; thăng thưởng kể từ ngày 14 Juillet 1919 cho các viên quan chức sắc bốn quốc nơi định Hiệp-Lý và các tỉnh trong Nam-kỳ:

1.—CHỨC ĐỐC-PHỦ-SỨ LƯƠNG CHUNG NIÊN 1.800\$00

Ông Lê-quang-Nhứt (Châu-dốc), Ông Nguyễn-văn-Vĩnh (Cánh-tho) nguyên Tri phủ nhứt hạng.

2.—TRI PHỦ NHỊ HẠNG

Ông Huỳnh-khắc-Thuận (Tân-an) ông Lê-văn-Cự (Tây-Ninh), ông Đoàn-hữu-Tùng (Sóc-trăng) ông Võ-văn-Quang (Rạch-giá) nguyên Tri-Huyện nhứt hạng.

3.—TRI-HUYỆN NHỨT HẠNG

Ông Phạm-thanh-Kim (Travinh) ông Phạm-chánh-Lý (Cánh-tho) nguyên Tri-Huyện nhì hạng.

4.—TRI-HUYỆN NHỊ HẠNG

Ông Dương-văn-Tân (Sóc-trăng) ông Nguyễn-ngọc-Nở, nguyên thư ký thiết thọ nhứt hạng.

Ông Dương-lân-Thạch (Hà-tiên) nguyên Thông phán tam hạng ông Nguyễn-văn-Thấm (Tòa nhì) nguyên thư ký thiết thọ nhứt hạng.

5.—CHỨC THƯ TOÁN NHỊ HẠNG

Ông Trịnh-văn-Chương (Sá-déc) ông Huỳnh-kim-Băng (tòa ba) nguyên thư toán tam hạng.

6.—CHỨC THÔNG PHÁN NGOẠI HẠNG LƯƠNG CHUNG NIÊN 1.000\$00

Ông Nguyễn-hữu-Nghị (tòa nhì) ông Huỳnh-kim-Khanh (tòa ba) ông Nguyễn-hữu-Hiệp (Phòng vãn) nguyên Thông-phán nhứt hạng.

7.—CHỨC THÔNG PHAN NHỨT HẠNG

Ông Đặng-văn-Ngọc (tòa nhì) nguyên thông phán nhì hạng.

8.—CHỨC THÔNG PHAN TAM HẠNG

Ông Võ-văn-Cân (Mytho) ông Thái-lân-Bửu, nguyên thư ký thiết thọ nhứt hạng

9.—CHỨC THƯ KÝ THIẾT THỌ NHỨT HẠNG

Quý thấy: Phạm-kim-Chi (Vinh-long) Võ-văn-Bửu (Tây-ninh) Đỗ-văn-Châu (Sóc-trăng) Trương-thành-Thường (Phòng vãn) nguyên thư ký thiết thọ nhì hạng

10.—CHỨC THƯ KÝ THIẾT THỌ NHỊ HẠNG

Quý thấy: Trần-văn-Quế (Biên-hòa) Nguyễn-văn-Tây (Sóc-trăng), Lương-văn-Xương (Gia-dinh), Nguyễn-văn-Báu (Sá-déc), Nguyễn-hữu-Thường (Rạch-giá) Huỳnh-văn-Tài (Cánh-tho), Huỳnh-văn-Huê (Phòng-vãn) Lương-ngọc-Tôn (tòa nhì), nguyên thư ký thiết thọ tam hạng.

11.—CHỨC THƯ KÝ THIẾT THỌ TAM HẠNG

Quý thấy: Trần-hữu-Phụng (nhà thương Chợ-quán) Trần-Lợi (Mytho) Nguyễn-hữu-Ngôi (Chợ-lớn) Lê-quang-Nhơn (Long-xuyên) Nguyễn-quát-Thanh (sở canh-nông) Huỳnh-văn-Mai (tòa nhì) Ngô-ngọc-Bửu (Phòng vãn) Trần-văn-Viên (Bá-liêu) Lương-văn-Hoành (Giadinh) nguyên thư ký thí sai nhứt hạng.

12.—CHỨC THƯ KÝ THÍ SAI NHỨT HẠNG

Quý thấy: Nguyễn-từ-Tiệt (Cánh-tho), Lê-minh-Cảnh (Chợ-lớn), Lê-văn-Lai (Tây-ninh), Trương-văn-Phát (Chợ-lớn) Nguyễn-văn-Kinh (Phòng vãn), nguyên thư ký thí sai nhì hạng.

13.—CHỨC THƯ KÝ THÍ SAI NHỊ HẠNG

Quý thấy: Nguyễn-thanh-Dũng (Long-xuyên), Hồ-văn-Quang (tòa nhì), Lê-tôn

Hích (Long-xuyên) Trương-công-Thiên (Vinh-long), Khâu-Bạch (Gò-công), Nguyễn-ân-Diub (Mytho), Ngô-văn-Kiểu (Cánh-tho), Lương-cư-Tú (Bá-liêu), Kim-Tôn (Châu-dốc), nguyên thư ký thí sai tam hạng.

14.—CHỨC THƯ KÝ THÍ SAI TAM HẠNG

Quý thấy: Huỳnh-công-Trung (Thủ-dầu-một) Trần-văn-Giàu (sở kiểm soát nhơn công) Trương-văn-Nguyên (Hà-tiên), Lý-văn-Quới (Phòng vãn) nguyên thư ký học tập.

15.—CHỨC CAI TỔNG NHỨT HẠNG

Quý thấy: Nguyễn-văn-Ngân (Mytho) Phạm-đăng-Xuân (Gò-công) nguyên cai tổng nhì hạng.

16.—CHỨC CAI TỔNG NHỊ HẠNG

Quý thấy: Nguyễn-ngọc-Xuân (Mytho) Nguyễn-văn-Lợi (Tây-ninh), Nguyễn-duy-Hình (Bến-tre), Nguyễn-văn-Kiểu (Vinh-long) Phạm-ngọc-Châu (Travinh) nguyên cai tổng tam hạng.

17.—CHỨC PHÓ TỔNG NHỨT HẠNG

Quý thấy: Dương-Ny (Sóc-trăng) Lâm-văn-Loan (Giadinh) Hà-văn-Mây (Tân-an) Lưu-tuấn-Lãnh (Thủ-dầu-một) nguyên phó tổng nhì hạng.

Ai tín

Bổn quán hay đặng tin buồn rằng: chánh thất của thầy Đới-Mão ở Châu-thành Cánh-tho là cô Lê-thị-Lạc đã từ trần hôm ngày 12 Juillet 1919, hưởng thọ đặng 50 tuổi.

Cuộc tổng chung đặng an bài hôm ngày 17 juillet 1919.

Bổn quán kính đòi lời từ tình ai điều trước xin phân ưu cùng thầy Đới-Mão và hữu quyền, sau cầu cho vong hồn cô Lê-thị-Lạc đặng an nhàn nơi tiên cảnh.

Bổn quán buy lụy kinh điều

Lúa gạo xuất cảng

Theo lời nghị của quan quyền Tổng Thống Đông-Dương ngày 7 Juillet 1919 thì số lúa gạo xuất cảng trong tháng Juillet là 75 ngàn tấn. Số xuất cảng này cũng bằng số xuất cảng trong tháng Juin rồi đây vậy. Các Nông-gia nên lưu ý

Lời rao

Kính lời cho lục châu và chư vị dùng rượu dâng rổ: kể từ ngày 1er Juillet 1919, thì những người khách trú và Annam đặt rượu tại Nam-kỳ sẽ thôi bán rượu máy Laogsa nữa, chỉ lo bán rượu nếp của mình đặt theo cách thức của người Annam tự thuở giờ mà thôi.

Nhân Đàm

VẠN BÌNH BẤT NHƯ BẮN BÌNH.....

Tội nghiệp thôi... cho tên Ất số mạng làm sao thế gian không ai bì kịp..... Nghèo gì mà nghèo cho đến đôi cả chân thân phải chịu hàng thứ năm này đến năm nọ... Bữa kia Ất tỉnh phải lập thế che thân kéo thế gian dè nghi mình cũng là người sanh trong cõi... sao người ta no ấm còn mình trống trơn khó coi lắm lắm Vậy phải làm làm sao bây giờ. Ất bèn trức nhớ đảng xóm có nhà kia dư một cái khạp gia bò đựng đường thế lủng dính người bỏ xó hè để tới trời lên lại lấy rổ gióng giấy trông vào mang cho kính kéo đêm hôm lạnh lẽo (thế cho cái quần da.) Mặt kim ô vừa khuất bóng Ất bèn lết lại lấy khạp gióng giấy trông vào đi coi rất linh kinh song phải sao chịu vậy, đi vừa một đôi xa xa có kiếm nơi đình trú.....vừa đi ngang qua một cái trại củi kia không dè, trong trại củi lại cũng có hào kiệt như Ất vậy, dùng

la khang mà rằng: Anh quân khạp phải tránh lấy da và xin đừng đi gần tôi... Nếu anh đi gần, tôi tức dậy mà quân anh phải bẻ.

Sở là anh Giáp này ở thuê với chủ cũng đồng bình với Ất nhưng ma ám thân nhờ bộ ván dân của chủ lột nơi trại củi cho nên đêm nào ngủ thì 1 tấm lột nằm còn 1 tấm thì đắp.

Bởi cứ cho nên Giáp có lòng thương Ất nên hiền Ất tránh kéo mền ván nó không tra quân khạp. (2 chú này thiệt là nghèo hết chỗ nói.

Nguyễn-quang-Trung

Ngoại phương giải bệnh

Phàm người hay viết lách mỗi ngày, hằng cầm cây viết, từ lúc thiếu niên đến ngày tóc bạc thì gân cốt suy vi, nứt là tay mặc gần chỗ cườm tay, hay mỗi nhứt làm cho trí nghĩ hết muốn bày ra ngoài tâm giấy. Bởi cơ ấy nó làm cho kẻ trí bản thân, biến nghĩ ngơ suy, càng ngày dể; dọa, lẩn lẩn phải lục, là vì cái tay nó truyền nhiệm cho trí khôn con người phải tẻ mề tần mẩn, lâu rồi việc đời bỏ xui, chẳng khác chi những người đã từng cuộc vô-tru!

Như ai có bệnh ấy, thì hãy dụng thứ phương ngoại khoa như sau đây có khi hiện nghiệm:

Lấy một cái khoanh Caoutchouc (mô thun) đeo vô bắp tay mặc, mỗi ngày ít nữa là ba khắc đồng hồ, làm như vậy thường chừng nửa tháng hoặc 20 ngày thì cái gân chỗ cườm tay mặc nó yên, không nhức mỏi như xưa nữa!

H. H.

Thi tập

HÒA VẬN

ĐỀ: NHỚ CHỒNG TRÔNG BÔNG LÔNG

Vận: Thăng ăn măng nhần răng.

Bạc cũng chổng vua dám gọi thăng,
Bông lông trông nhớ biến làm ăn;
Ngày mông tám hướng chờ tin cá,
Đêm bạn đều coi kióc tuổi măng;
Khách ở phương mô buồn dạ chẳng?
Thiếp nưon gối chích ừ mây nhần;
Phải thân hóa đá tha nào nại;
Xin hiệp cùng ai tỏ tóc răng.

Baria, Vô-dức-Vĩnh.

Chiến sĩ xưa nay sống mấy thăng
Nỗi chổng nhớ tới dể ngon ăn!
Hải rau quyề...nhl khôn đầy dỏ
Nhlo cặp oan-trương thẹn tuổi măng
Non ước ngậm ngùi tình khế huýt
Mây mưa chỉ sá thói lãng nhần
Nợ trai bốn biển đành lo trả
Chút phận tào-khang dám hờ răng.
Lê-trung-Thu

Họ Đồng ngày xưa tóc dãn thăng
Thiếp nay trông bạn chẳng cần ăn.
Rèm thưa ghé mắt ngơ tin nhạo
Phòng kín soi gương thẹn tuổi măng
Lơ-láo ven mây buồn mặt ừ
Ngã-ngơ trong cửa thắm mây nhần
Vĩ dẫu muốn tỏ niềm tâm sự
Biết ngó cùng ai chuyện kể răng.

Camau: Village de Tân-Duyệt
Hương giáo: Trần-quan-Huy

NGUYỆT NGÀ KÝ BÙI ÔNG

Họa vận cô Xuân-Mai báo An-hà số 123.
Tượng giấy hình ma há biến linh?
Cớ sao gần chết mới an tình
Phòng đào vãn khách xem buồn nghiêng
Trưởng liễu không người thấy lạnh tanh

Chi bằng sớm toan duyên phận thắm
Mưa đừng muộn lình lờ ngày xanh
Thức thời kia biết bao nhien kẻ
Đau có như cô trọn giữ mình,

Phan-hà-Thanh
Instituteur à Caivon (Cántho)

Hòa nguyên vận bài thơ NGUYỆT-NGÀ
cống-hồ, trong báo AN-HÀ số 124;
Cống hồ dụng chức đẹp dao binh
Khỏi tốn quan quân lăm giáp manh
Chẳng đá vì vua an giết dữ.
Còn mong gặp bạn kết duyên lành
Ngậm ngùi chạnh tưởng cha đầu bạc
Chua xót thêm buồn phận tuổi xanh
Lượng sống ai-dồng ai biết chẳng?
Thả liều cho trọn nợ ba sanh.
Cáo-ngọc-Hạnh (Mỹ-tho)

Nam kỳ thời sự

Giá bạc

Kho bạc nhà-nước..... 6 1 30
Đồng-Dương..... 6 25

Giá lúa

Từ 5\$20 cho đến 5\$30 một tạ, tùy theo thứ lúa.

CANTHO

XE HƠI CÁN MỘT BỮA CON NÍT VONG MẠNG.— Ngày 15 Juillet 1919, 1 cái xe hơi của xá Long ở Phong-Điện chạy ra Cántho, khi tới Rạch-Chuối xe hơi này cán nhầm một đứa con gái tên là Phan-thị-Giản 10 tuổi bẻ sọ. Lập tức đem đứa nhỏ ấy đến Nhà-Thương Cántho cho quan Thấy cứu chữa, nhưng bởi vì tích bị rất nặng, cái sọ đã bể, khó bề cứu sống được, nên ít giờ sau, đứa nhỏ Phan-thị-Giản này phải chết.

Vụ này, cha mẹ đưa nhỏ đó có kiện đến quan Biện-lý ngài hèn truyền bắt tên coi máy xe hơi dăm mà tra vấn.

Nghe rõ lại, 2 tên coi bánh xe hơi này (chớ chẳng phải một tên) là T. và T. cả hai đều không có giấy coi bánh xe hơi (Diplôme de chauffeur), song dăm cả gàu cầm bánh xe hơi mà chạy, không kiên phép, chẳng sợ luật. Thế thì Tòa lẽ nào lại bỏ qua mà không rằng chúng nó sao?

Việc thế nào đợi xử xong sẽ đăng tiếp.

ĐẤU GIAN TỰ TỬ.— Ngày 16 Juillet 1919, lúc 5 giờ rưỡi sớm mai chiếc chaloupe «Sarcelle» ở Sốt-răng chạy về đến vàm rạch Cánh-thơ, thỉnh lnh có một người thanh khách quá gian dưới tàu chẳng rõ có dấu tâm sự chi huất-trắc, nên cúi giầy lột nón bỏ lại đó, đứng giầy dấm ngực ba cái, rồi nhấm theo dòng nước chảy co dờ nhẩy tuốt. Ô hỡi! bốn xát đánh gỏi theo lượng thủy triều...! (Xảy...a..!)

Hay đăng tin, tàu lập tức ngừng máy thả sam-băng xuống kiểm, song luôn công vô ích vì thi hài đã trắm nơi đáy nước!

Chừng tàu cập cầu rồi, cò tàu lấy đồ hành lý của người chèo tự từ đó đem nạp và tở đầu đuôi cho sở Tuấn-Thành hay. Xét đồ hành lý thì có một cái rương dài trong đó có 1.570 bạc, 1 cái mũng bố trắng, 1 đôi giầy trắng, 4 cái áo thun, 1 cái áo nhiều (dầu), 2 cái áo paleot, 1 cái khăn xéo, 3 cái quần, 1 cái kết (casquette) 1 cây dù trắng cũ và 14 cuốn sách chữ tảo.

Xét kỹ lại bên gập 1 cái giấy thuế thân dấm.....tên Liêu-Ngãi 34 tuổi, lãnh tại Sốt-răng thuộc bang Quảng-Đông.

Nghe lại qua bữa sau người ta đã vớt đăng tử thi tên khách này và an táng rồi.

TRÀ-MON

CHẾT CHIÊM.—La-từ-Cầu (cháu ba mươi sáu đời của La-Thông) là Khách

Quần-Đông đến ngụ tại làng Tân-quới có vợ Annam, đã chết gần 10 năm nay, có để lại 4, 5 đứa con.....mới đây đứa con gái thứ tư là La-thị-Dậu 22 tuổi nhớ chạt nên độn-thủy mà theo La-từ-Cầu hôm đêm 28 tháng 5 Annam.

Sở là: Đêm 28 La-thị-Dậu đi với thị-Cù mới 12 tuổi, bơi xuống làng Định-Hòa mà kêu anh rể vì chị nó đau nhiều. Khi đến rạch Bàng-Lăng về làng Tân-Phong lối 4 giờ khuya rồi bơi lật mái dấm chiếm xuống, thị-Dậu lặn mất! Còn thị-Cù lội vào bờ dựng rồi tát nước xuống hơi về cho bà ngoại và cậu thị-Dậu hay.

Khi hay tin, thì cậu thị-Dậu là Lê-phong-Hanh đem người đến tại chỗ chiếm xuống mà tìm kiếm thấy. Đến 3 giờ chiều ngày 29 mới gập đăng thủy thị-Dậu, đem về để tại nhà đợi kêu mẹ thị-Dậu là Lê-thị-Đỏ đi làm ruộng ở bên Cờ-trắng, về tới là 5 giờ chiều ngày 30 tháng năm Annam mới chôn xát thị-Dậu.

Hó mới cho là mạng số dal vì đi một xuống hai đứa, đứa lớn chết chiếm còn đứa nhỏ mới 12 tuổi mà lội vào bờ sống đăng!

Xích-dao-Vũ lất lẩn

TRÀ-CÔN

CHẾT CHIÊM NỬA.—Hôm 9 Juillet chừng 2 giờ chiều, Huỳnh-thị-Kéo là vợ tên Đinh-văn-Tiên ở làng Vĩnh-Xuân đi với 1 đứa con gái nó tên Nhơn 7 tuổi bơi 1 chiếc xuống ba lá đi dấm vũ ngoài anh nó là tên Huỳnh-văn-Trì ở Trà-côn; về vừa khỏi mới lộ Vĩnh-Xuân Hựu-thành nhơn sao thì không rõ, mà chiếc xuống phải chiếm. Có một người đờn bà kia ở trên nhà ngó thấy còn đang cả hụp dưới sông, mới la lên... mà rồi bữa ấy không có đờn ông ở nhà, đến chừng lối xóm hay được chạy tới không thấy tăm dạn chi hết (chiếm mất,) duy có thấy 1 chiếc xuống còn trôi lơ dờ đó thôi, mới xúm nhau kéo chiếc xuống ấy

Vô bờ, tác nước ra coi thì có khác tự tên Tiên...v.. mới chạy kén tên Tiên và đi báo làng, báo Tổng chừng tên Tiên và làng, Tổng tới đốc sức kẻ đi rà, người thì mò trót đêm mà không gặp, sáng ngày tên Tiên đi xuống bến thì thấy thấy con gái nó nổi lơ dờ đưa mẹ sông, nó mới tri hô lên, vớt lên coi thì đứa nhỏ ấy bụng còn nước ọc ách, kể 8 giờ thấy thị-Kéo trôi tấp tại bên đình Thuận-Thới xóm làng mới vớt lên coi không có vết tích chi hết, mới cho tên Tiên hay, thì nó cũng nói vợ nó rồi ro chiếm xuống mà chết, chớ không ai đụng chạm chi, và cũng không ai giết bỏ chi vợ, con nó. Vậy nên nó xin với Tổng, làng cho nó đem thủy vợ con nó về chôn.

GIÚC NGHĨA SUỐI GIA.— Tên cựu Phó-xã B.... ở Vĩnh-xuân có 1 đứa con gái tên là thị Sứn đã cho tên Sai con của cựu hương hào Th.... ở Tân-hòa đi nói, cách hai năm rồi mà chưa cho cưới nhơn vì suối gia hất hình nhau, bởi vậy nên tên B..... hay bắt chặt bắt lỏng, lối phải nhiều bề, mà suối gia một ngày một xa. Hương hào Th.... cũng thua buồn và chẳng rõ cũng thối chí. Nay B.... lại muốn bắt con gái mà gả cho đứa khác. (Ấy là giết tình họ Lục, mền tình họ Vương.) Qua ngày 29 Juin B.... mới cho người đi xuống mời Th... lên; Th... nghe được tin liền dắt vợ con lên coi anh suối nói chuyện chi, té ra lên tới nơi B..... mới mở vì ra nói những chuyện thối hổ của ấy. Th.... nghe qua còn đương suy llo, lại có 1 ông cả cựu cũng ở lối xóm đó, tiếp nói dùm vô. Th.... thấy vậy cũng nghe theo. (chuyện cũng muốn êm) bỗng đâu vợ B.... buồn nhiều tiếng kêu cao, nói nhiều đều xóc óc..... Làm cho Th.... nổi dóa (giận) phải ra về, không thêm từ, kiểu chi hết.

Trong này B.... thấy việc bất thành. Th.... giận về đây nghĩ khó mà mới lên nữa. Mới đốc con chạy theo niều Th.... lại mà làm dừ, chừng đó mới niều kéo nhau đánh đập nhau, một trận tương bưng

và la làng in ỏi. Làng liền bắt nội vụ đem vô nhà công sở, xử phạt và la làng và phạt dạ đất, tiền ấy B.... phải chịu. Sáng diệp Th.... kiện luôn cuộc ấy; Hương quán chấp tụng phán rằng: B.... phải thối thường đồ lễ, nhữn là hồng kiếnvà bạc 20\$00 nữa.

B....Vương chịu mọi đến, kiến bông đưa trước còn bạc hẹn ngàysẽ chống.

SANH SỰ, SỰ SANH

Khi tên cựu Phó-Xã B.... chịu thối thường đồ đặc cho cựu Hương-hào Th. rồi thì tên Trấn-văn-Tiên ở Vĩnh-Xuân liền dăm câu tra mà kiện B.... làm đều phao phán cho nó.

Nguyên sự tích như vậy: năm rồi hồi tháng 2 Annam nó có đánh lộn với thị Sứn là con gái của B.... rồi thị Sứn tri hô rằng. Tiên đánh nó dẫm mắt đôi bông. Đôi bông của chồng nó đi nói, mới bắt thường Tiên 4 đồng bạc. Tiên phải chịu thường. Nay bông kiến lời ra đây, Tiên mới bắt cơ đó mà kiện. Còn B.... tưởng chuyện lâu rồi là êm, không tính tới, mới lời ra mà mất lý.

Bởi vậy nên tên Trấn-văn-Tiên dăm câu-tra mà kiện B.... những đôi bông đó Làng hỏi B... và thị Sứn thì cả hai đều ăm ừ, không lời dõ nại, nên năn ri với làng xin chạy kiện, và chịu trả 4 đồng bạc ấy lại cho tên Tiên.

Đó là: Sanh sự sự sanh....!

II.

TRA-VINH

CUỘC LỄ HÒA-BÌNH.— Lễ Hòa-Bình tại Travinh năm nay các cuộc chơi như lễ Chánh-Chung mọi năm, song có thêm chừng dâng Thủy-lục, đua ghe và đốt pháo bông. Cuộc chơi trong 3 ngày 12, 13, và 14 Juillet. Ngày 13 là ngày vui hơn hết, nhưng mà buổi trưa ngày ấy trời mưa dầm dề hơn 2 giờ đồng hồ, chừng rộ dầm hoa gì cũng không đặng, thiên hạ mạnh ai nấy kiếm chỗ mà đục

mưa, nào là quần hồng áo tía, nào là giày, nón khăn tua gì cũng là loi ngoi loi ngoét ráo! (hết vui).

Tối lại chường dăng thủy lục, tại Travinh có cái kinh song bị nước ròng cạn quá, quan chủ tỉnh bèn truyền lệnh cho chiếc chaloupe của nhà-nước dắc mấy chiếc thủy lục ra vàm Travinh, khi tới vàm bị nước chảy mạnh, phảu mấy chiếc thủy lục lớn nặng, người ta lại ngại, làm cho chiếc chaloupe phải bị chìm tại đó. Lúc đó phải tước dỡ mấy chiếc thủy lục hết dặng lấy sam-băng mà cứu chiếc chaloupe té ra trục nó lên chẳng dặng, đến nay chiếc chaloupe còn nằm nước ở đó.

Mấy chiếc thủy lục đều xinh đẹp hết, nhứt là chiếc ở Tiên-Cán làm rất khéo, có bong bình ông Thống-Soái Foch đứng đạp trên lưng con hắc phụng hoàng tay thì cầm cờ tam sắc, chiếc này về với thiệt là khéo.

Rất tiếc! các việc bày ra tởn kém, cuối bị trời mưa phảu tàu dắc bị chìm làm cho các cuộc chơi kỳ này chẳng dặng trọn vui.

SỐCTRĂNG

RỄ DỪ.—Tại làng Đại-hữu (Sổctrăng) mới xây ra một đám sát-nhơn rất nên ghê gớm.

Sự tích như sau đây:

Thị-Khi tư tình với tên Trần-văn-Bảo là một đứa côn-đồ. Mẹ thị-Khi thấy con làm đều trái lẽ như vậy thường ngày nhắc chữ "Nghinh hôn giá thú bất cáo phụ mẫu kỳ tội chi trọng", mà mắng chửi thị-Khi.

Không biết phải âm-hồ dục, hay là sợ hãi chết về tay tên Bảo, hay là lời mắng chửi làm cho tên Bảo khó chịu nên chiều bữa 8 Juillet 1919 Bảo cầm dao bước tới trước mặt mẹ vợ nó mà nói rằng: Bấy lăm, Bấy lăm! Thế má thấy vợ chồng con nghèo khó nên má không ở đời với vợ chồng con sao chứ? Thôi

để con làm ơn đưa vong hồn má về chầu suối, dặng gập tía mà cộng hưởng thanh nhàn.

Dứt lời, Bảo liền nắm đầu mẹ vợ nó mà cắt cổ. Thị-Khi thấy tên Bảo cố ý tạt sát mẹ nó, bèn chạy ra cửa la làng. Chường thiên hạ chạy đến tiếp cứu, thì hồn bà lão đã lên mây bạc.

T. M. G. dit Hòa Sổctrăng

Một cặp oan ương

(Tiếp theo)

Lý-mỹ-Nhan coi thơ rồi lấy làm buồn bực, nghĩ phận mình thiệt rất vô đoan, mới khiến người ghêla vương mang đoan thám. Phiên chú ở không nhưn dừ, coi cha tiên thiệt trọng hơn người. Than thở một hồi rồi mở tủ cất thơ, để làm dấu tích.

Buồn lại nhớ đến con, nên bữa sau thừa dỗi với cha đi chợ, thẳng đến xóm Vĩnh-Hạ thăm chơi, lại mua vài hàng, may quần áo cho con vì gần tiệc Chánh-dáng, mừng cho con nên bốn tuổi, mau lớn dặng tìm cha, vì từ mới sanh ra, gặp mặt đầu vài khắc.

Bữa trước Lý-phú-Cang thấy con mình đón trạm lấy thơ coi tuồng ké né, dạ rất hồ nghi, trông có việc chi vào phòng lục tìm. Nay nghe con hỏi đi chợ, liền vui vẻ cho đi dặng ở nhà dáo soát.

Còn Lý-mỹ-Nhan vào phòng trang điểm mở tủ sửa soạn áo quần, khi ra đi lại quên chìa khóa tại phòng, khiến cho cha gặp dễ bề mở tủ. Lý-phú-Cang thấy một hộp thơ, xem ra mới biết con muih với Khương-trí-Ngọc, trong lòng nóng nảy, ngồi tại đó đợi Mỹ-Nhan về.

Khi Lý-mỹ-Nhan về đến, kìm cha mà trình, chẳng có mới trở vào phòng mà chạy dỏ. Vừa vén màn bước vô, thấy cha ngồi tại đó, hộp thơ tanh bành trước mặt thì kinh hãi, tay chơu búng rúng, mặt mày điển xanh.

TỈNH CANTHO

MỠI XE HƠI ĐƯA BỘ HÀNH QUA LẠI
Vinlong Cantho

Bầu chỉ giờ khắc mới định thì hành kể
từ ngày 1re Juillet 1919

Buổi sớm mai

Ở tại Vinlong đi.....7 giờ 30
Qua tới mé sông Bassac.....9 giờ
(Qua tới chợ Cánhtho.....9 giờ 30)
Ở mé sông Bassac đi.....9 giờ
(Ở tại chợ Cánhtho đi.....8 giờ 30
Qua tới Vinlong.....10 giờ 30

Chuyến xe này qua tới Vinlong thì gặp tàu nhỏ ở Rạchgiá ra tới Vinlong lối chừng 11 giờ trưa.

Buổi chiều

Ở tại Vinlong đi.....2 giờ 30
Qua tới mé sông Bassac.....4 giờ
(Qua tới chợ Cánhtho.....4 giờ 30)
Ở mé sông Bassac đi.....4 giờ
(Ở tại chợ Cánhtho đi.....3 giờ 30)
Qua tới Vinlong.....5 giờ 30

Chuyến xe này qua tới Vinlong thì gặp tàu Nam-vang ngày thứ 2, thứ 5 và thứ 7 xuống tới Vinlong lối chừng 10 giờ tối.

Mỗi tàu đưa từ Cantho qua mé
tả sông Bassac (phía Cái-vồn)

Buổi sớm mai

Ở tại chợ Cantho đi.....8 giờ 30
Về tới tại chợ Cantho.....9 giờ 30

Buổi chiều

Ở tại chợ Cantho đi.....3 giờ 30
Về tới tại chợ Cantho.....4 giờ 30

GIÁ TIỀN

Hạng nhứt.....1\$20
Hạng nhì.....1\$00

Cantho ngày 19 Juin 1919

Quan chánh Tham biện

Tholance

Ta nhất cho mà nhớ tàu đi qua lại chợ
Cantho mé sông Bassac không có ăn tiền.

Lý-phú-Cang thấy mặt con thì hơi giận hờng lên bèn cất tiếng mắng rằng "Súc sanh, mi lớn gan, cuộc trăm năm là cho mẹ định, có đầu mi dám lén giao tình, làm cho xấu hổ mẹ cha, lại nuốt như danh giá. Công đường nuôi mi cho ớn mi đem tiếng xấu đến ơ. Mi bây mau mau ra khỏi cửa, ta thế quyết chẳng chứa mi, mặt thub theo lỗ phẩn sau, phỉ chí học đòi thị nữ."

Lý-mỹ-Nhan cúi lạy cha mà thưa rằng "Con mới lỗi lầm một thứ xin cha rộng lượng xét suy; thiệt da chàng chẳng phải qua đường, ý quyết trăm năm kết nghĩa. Con mới bữa lời với đó, chàng thơ tư nói thiệt nói hơn, rằng sau cũng có mai phơn, đến cầu cha dủ lẽ."

(Sau sẽ tiếp theo)

Huỳnh-bá-Tứng.

Minh-Lương.—Rạch-giá.

Truyện này in rồi và có bán
tại nhà in An-Hà, (Cantho) giá 1
cuốn là 530\$, mua nhiều về
bán tính giá nhẹ

Việc nên làm!!

Rượu Rhum Stella làm tại Cantho, đại ròn; bằng nước mía, uống đã ngon mà giá lại rẻ.

Vậy Bón hiệu kính cùng chư quý vị rõ: Như vị nào muốn lãnh về bán dặng kiếm tiền buê hồng, xin viết thơ cho Bón hiệu mà thương nghị.

Lãnh về bán khỏi trả tiền trước, bán dặng bao nhiêu thì trả tiền bấy nhiêu.

Còn như vị nào lãnh rượu về mà bán chẳng dặng, thì gởi trả lại cho Bón-hiệu cũng dặng vậy, miễn là ve còn tốt thì thôi.

Société des Sucres et Rhums de Cantho
Kính Cáo

BÁN

1 cái xe hơi 4 chỗ ngồi, hiệu Peugeot
nô linh hảo. 4 cái caoutchouc mới thay
Giá..... 1500\$00

Muốn mua xin viết thư cho Báo quán
An-Hà mà thương nghị.

Vô văn học hiệu

Trường học của Ông Võ-văn-Thơ
lập, gọi là 'Vô-Văn, học hiệu' đã khai từ hôm 4 Novem-
bre 1918. nay được 50 trò nam và
nữ vào trường

Tuất giáo cần mần con nít học
mau tàu phát vô cùng.

Tiến học và ăn, ngủ phải đóng
trước tin giả như vậy.

Học ngoài (khôn ăn ngủ)4\$

Học và ăn buổi trưa,7

Học và ăn ba buổi, ngủ
tại trường 12

Như ai dùng giấy Quốc-trái mà
đóng tiền trường cho con cháu
học, thì Ông Đốc học trường Võ-
văn cũng thâu, cứ mỗi phiều 100
francs thì kể là:16\$

Bữa 3 Juillet bài trường tới 15
Août thi tự, còn kỳ bài trường
Tết thì cứ rằm tháng chạp bài,
qua rằm tháng giêng thì tự.
Bà con cô bác ai có dịp đi Cánh-
thơ ghé coi cách sắp đặt chỗ học, chỗ
ăn, chỗ ngủ.

Ái có cần hỏi thăm điều gì, xin
gởi thư cho Ông Võ-văn-Thơ, thì
lập tức có thư trả lời

BÁN

1 cái máy hơi sức mạnh 6 ngựa, có đủ
đồ phụ tùng sẵn sàng, (carburateur ma-
gnéto, boîte de changement de marche
Mua về gần vô cu-nốt tiện lắm.

Giá.....200\$00
Muốn mua xin viết thư thương nghị
nơi Báo quán An-Hà.

LOI RAO

Tại nhà in Hậu-Giang Cánh-
thơ có bán
hộp để đựng đồ cho học trò dùng kêu
là PLUMIER; trong hộp ấy có:

1 cây viết chì đen, thứ tốt

1 cây viết chì đầu xanh, đầu đỏ

1 cây viết mực có găm ngòi viết

Giá mỗi hộp là 0\$40

Tiền gởi phụ thêm. 0\$10

Cũng có bán các món khác nữa, giá rẻ
lắm, xin viết thư thương nghị.

Kính cáo

MỸ KÝ

TIỆM HOA CHƠI DUNG VÀ KHÁC CON ĐÀO

ở đường Turc, số 16

Ngang nhà MOTTET, Saigon

Kính cáo cùng quý khách dặng hay, tại
tiệm tôi có bán mà đá bằng đá cẩm thạch,
đá xanh Ton-kin có đủ các thứ kiểu.

Có khắc con dấu bằng đồng, mỏ thun
bằng cây, chạm bán đồng cùng hoa điều
bảo mộc theo lá nhân hiệu, vân vân.

Mộ bia chạm bán đá cẩm thạch.

Có thợ họa chơn dung nhảm hình
người mà vẽ bằng dầu sơn vô hổ, nước
thuộc mực Tàu, viết chì than, họa biển
liều và tranh, họa sơn thủy.

Articles du Tonkin et Chaussures en tous
genres.

Thương-ngọc-Giu cần khải

記善曾**TẶNG THIỆN KÝ**

DIT

TẶNG-NHAI

Entrepreneur des travaux de construction
(Cánh-thơ-Ville)

Lãnh soát các công việc

— HỒ VÀ MỘC —

CẮT NHÀ—LÀM BĂNG NHÀ—ĐÚC CỐNG BĂNG
BÁ TRƯNG— CIMENT— ĐÓNG CỬA LÁ SÁCH— CỬA
LỌNG HỒ— VĂN HOA TÂY.

Quyết làm ăn bền vững, tôi cứ lấy
mực thành tính làm đầu.

Các việc tôi lãnh, thì tôi hết lòng lo
lắng cho toàn vẹn, cho mau mẫn,
những thợ của tôi đều là thợ lựa, rút
tay giỏi khéo không mà thôi. Xin trong
chư quân tử, ai muốn mượn tôi làm
việc chi thì khá viết thư cho tôi,
hay là dời gót đến nhà tôi CHÂU-TRẦN
CÁNH-THƠ ĐƯỜNG SAINTENOY (CÁU TÀU LỚN)
NGANG CỬA QUAN TRẠNG-SU GALLOIS MONTEBRUN
MÀ THƯƠNG NGHỊ— Còn về việc tờ giấy
chi chẳng hạn, nếu có dấu hiệu tôi
mà không có chữ tôi ký vào, xin chư
ông khá lưu ý rằng đó là không phải
của tôi thật, vậy nên tôi chẳng hề
bí mật tới tờ giấy ấy bao giờ

TẶNG-NHAI

Cần-khải

Hậu thanh

Giao tiếp thương mại hội

CU LAO MÂY—CÁNH-THƠ

Hội mua và bán lúa.

Định số vốn là mười ngàn tạ lúa (10000pts)

Hòn mỗi phần là 50 tạ, hoặc muốn

hòn bạc tính theo số lúa trên đây, vì nào
muốn hòn mấy phần tùy ý.

Hội này có điều lệ, giấy tờ chắc chắn
Tiền mẫn mùa lúa chia lời.

Cúi xin quý vị sáng lòng biệp vốn mà
lo đều ích lợi chung và mở đường thương
cho bạn mình mau nhẹ bước.

Như muốn hỏi điều chi trong việc hội
xin viết thư cho M. Nguyễn-văn-Tứ chủ
hội Thương-mại sẽ hồi âm lập tức.

Thương xã hội cần khải.

Một việc khá lắm

Có quan Giám Đốc Quesnel sáng lòng
muốn bán hai sớ ruộng của ngài, ở tại
Tháp mười (Mỹ-tho) sớ thứ nhất được
46 mẫu, ở dựa mé kinh, sớ thứ nhì
được 246 mẫu, ở dựa mé kinh lớn kêu là
kinh Tông-đốc Lộc, kinh này xáng mới
vét lại lớn lắm, bề ngang chừng 40 thước
nên tiện bề chở lúa ruộng lắm, và như
muốn chở lúa thẳng lên Chợ-lớn đi ngã
sông Vực cũng dễ lắm.

Hai sớ ruộng ấy đều là đất thuộc tốt
lắm, chẳng còn phải tốn công khai phá
hi nữa hết; lại sáng trong đất có mười
ba cái địa, cả rất đại lợi. Có một sớ đất
khác kề cận với hai sớ ruộng nói trên
cây, chừng 300 mẫu, nguyên là của hiệu
Speidel đã bị nhà nước tịch thâu lại và
có lẽ trong một ít lâu sẽ giao gia bán.

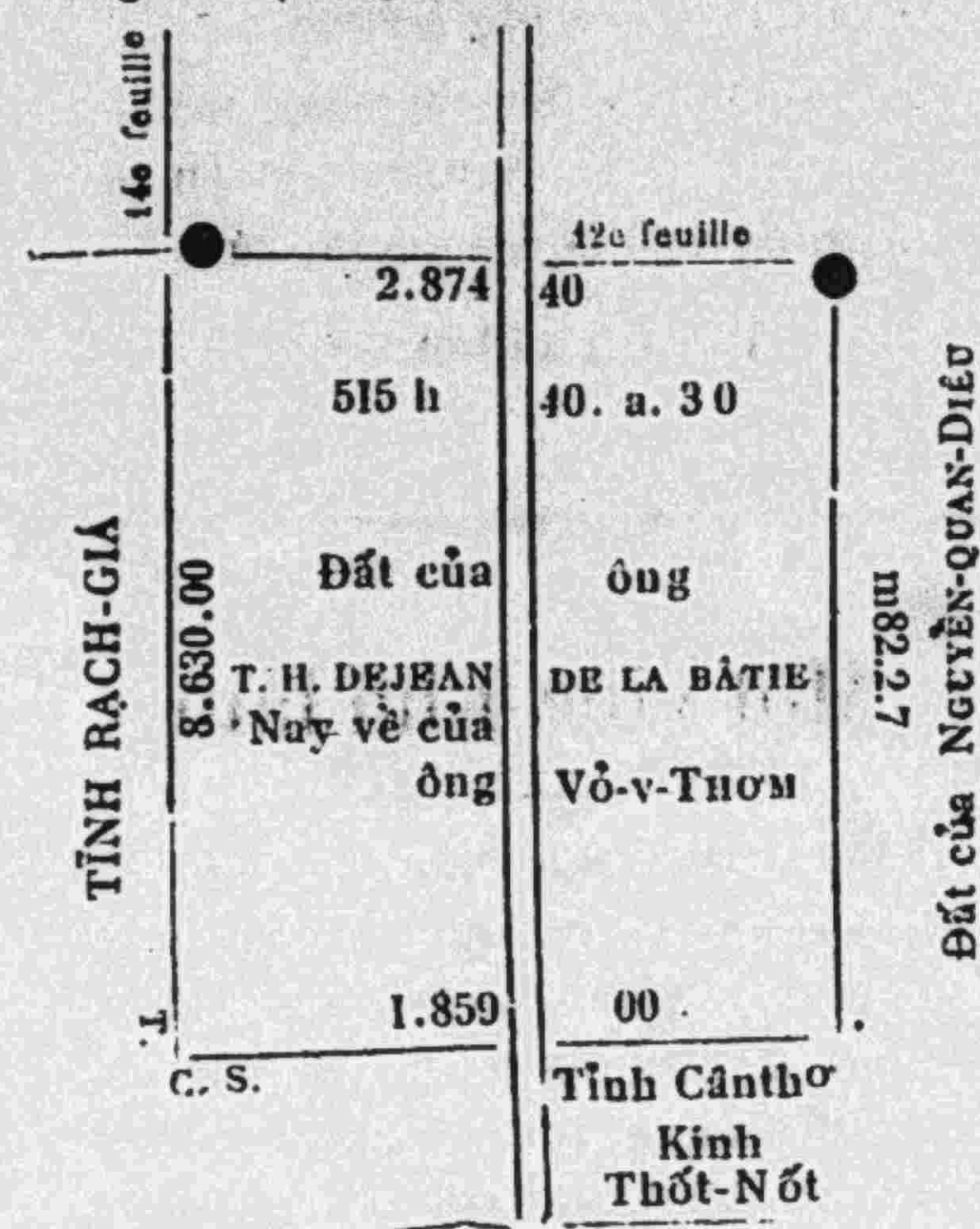
Hai sớ ruộng của quan giám đốc
Quesnel, huê lợi mỗi năm chừng 12 tới
15 ngàn giạ.

Ái muốn mua hai sớ đất ấy xin gởi
thư cho quan Giám đốc Quesnel tại
Saigon, hay là gởi cho sớ Nhựt trình An-
hà tại Cánh-thơ mà thương nghị và đến
xem bản đồ thì hiểu rõ.

BÁN THUẬN MÀI

Giá mua trả một phần chịu, một phần mại

1465 mẫu ruộng, tọa lạc tại làng
Thạch-Phủ, nguyên là làng Thạch-hòa
trung-nhi (Long-xuyên)

Có cần hỏi thăm đều chi thì gửi
thư cho ông Võ-văn-Thơ, Colon à
Cánthơ mà thương nghị.

Xin ghé mắt

Truyện Ngủ-phụng-Lân của Trần-văn-
Hương có để báo tại nhà in Hậu-giang
Cánthơ. Vậy xin đóng bao nhiêu vài cái
tiền làng phí mua đọc giúp vui giây lát,
giải muộn thoãn cũng được vài canh.
Trước là coi cho tiêu khiển ngày giờ sau
thấy đều tẻ mà chưa!

Hãy mua coi sẽ biết. Ngộ lắm!!

Giá mỗi cuốn là..... 0\$20
Ai mua nhiều tính giá rẻ hơn
1 cuốn giá..... 0\$20
50 cuốn giá..... 6\$50
100 cuốn giá..... 12 00

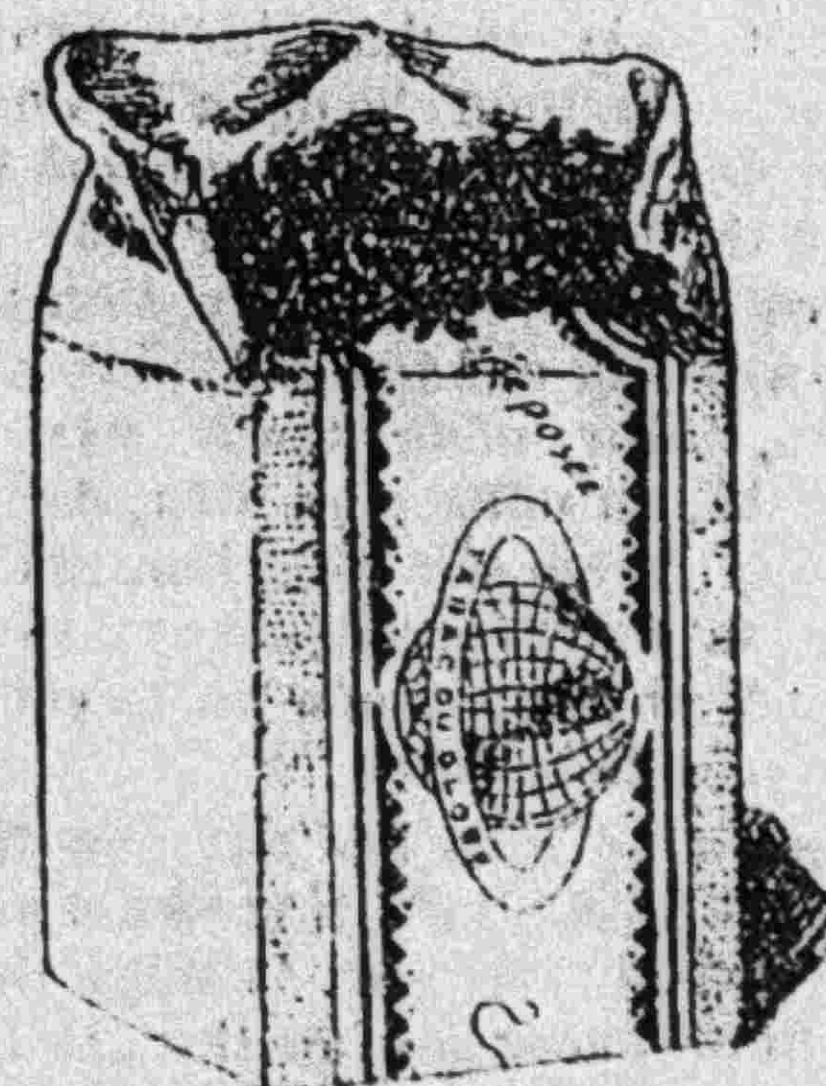
LÊ-KHANH-TRINH**Géomètre civil****CANTHO****LEVÉ DE PLANS****Délimitation et Bornage****EXPERTISES****Ông Lê-khánh-Trinh****KINH-LÝ****Cantho****Lãnh đạt điển thổ****Phân ranh hạng****Tương phân thổ sảng**

Công chuyên làm kỹ và mau lại giá nhẹ
Xin viết thư nơi tôi mà thương nghị.

Phở cho Đồng bang

Kể từ buổi An-Hà Ấn-quán,
Tại Cánthơ, tạo sáng đến rày,
Lục-châu quân-tử, ưu đây
Mẫu-cần mua giúp, ngày nay thanh-bành,
Thạch-phân đăng cử hàng rộng mở
Mấy sấm thêm, thấy thơ tin rỗng,
Lãnh in chi thấy đẹp xong,
Truyện, thơ, danh-thiệp, thiệp-bồng,
[thiệp-tan.

Ton, số, bộ, làm càng kỹ lưỡng,
Chắc lại bền chắc nhường của người
Nói chi sách đóng thì thôi!
Lưng da, lưng bố, để đời ít hư.
Sách in sáng, tình từ, Kim Tủy,
Tự điển cùng Sở ký Đại nam.
Tuần tra Pháp lệ, dạy kham,
Cách thi hành án, thiệt làm rất hay.
Thước, viết nghiên sảng đây đủ hạng.
Thiếu chi đàn giấy láng, mực ngời;
Chuồn trao, nào Phải những lời.
Sang chơi 1 chuyến xin mời các ông
Tuy vật liệu, nay không dễ đủ,
Bồn quán nào dám phụ ý ai,
Khó nhọc thứ mấy chẳng nài,
Miếng cho đẹp dạ Qui-ngài là hơu.
An-Hà Ấn Quán Bđ Saintenoy Cán-thơ.
Đầu kính.

PIERRE PHAN-VAN-VAN**DIT VANG****Géomètre civil****Longxuyen - Chaudoc - Sadec****ARPENTAGE****Délimitation et Bornage****EXPERTISES****Ông Phan-van-Vang****(Pierre)****KINH-LÝ NGOẠI NGẠCH****LONGXUYEN-CHAUDOC-SADec****Lãnh đạt điển thổ,****Phân giải hạng,****Tương phân thổ sảng,****Công chuyên làm kỹ****càng và tin, giá nhẹ****Điền chủ có cần dùng****xin viết thư thương nghị****Thuốc gói hiệu Globe****(TRAI ĐẤT)**

Mấy tay thường dùng thuốc đều cho
thuốc Gá-lốp là dưng, khói thơm, hút
không khô cổ.

Một mình hãng DENIS-FRÈRES có trữ
bán sỉ mà thôi.

Thuốc điều hiệu Globe**(TRAI ĐẤT)**

Có gói 10 điều

Có gói 20 điều

Hút đã ngon, để dành lâu được
không mốc, không mục.
Tại Hãng DENIS FRÈRES có trữ bán

LOI RAO

Kính cùng lục-châu đặng rõ, tại nhà
in Hậu-giang Cán-thơ, có bán sách chữ
quốc-âm để giúp cho hương-chức có
quyền thi sách như trước-từa.

Sách này có 156 trang và có đủ kiến
vết thi lời truyền rao, của ông DƯNG-
VĂN-MẾN mới soạn.

Giá mỗi cuốn là..... 3\$ 00

Tiền gửi..... 0.15

Xin viết thư đến nhà in Hậu-giang-
Cán-thơ, mà mua.

Kính cáo.**Nhà máy xay gạo****TẠI CHÂU THÀNH CÁNTHƠ**

Tại nhà máy này có xay và trút gạo
trắng, bán lẻ và bán tạ. Gạo xay ra có
nhiều hạng, tùy theo giá.

Trong lục-châu, chư vị nào muốn mua
hoặc nhiều hoặc ít, xin viết thư mà
thương nghị.

Décortiquerie de Cantho.

PHARMACIE SHANGHAI**TRÔNG RĂNG VÀ THAY CON MẮT**Chủ nhân **TRIỀU-CUONG**Một tiệm lớn ở tại đường Marins, số 188—**Cholon**Một tiệm mới ở tại đường Gallieni, số 3—**Saigon**

(Ngang nhà giầy xe lửa Saigon-Cholon gần chợ Mới)

Bổn Dược Phòng có trữ bán nhiều thứ thuốc rất nên thần hiệu đều có dùng cái nhãn «Con Bướm Bướm» làm tin, chứ quý vị có mua thuốc của tiệm tôi, hãy nài cho được cái nhãn «Con Bướm Bướm» mới là thiệt thuốc của tiệm tôi, kéo làm thứ giả nong vào thêm hại

Bổn Dược Phòng có gửi thuốc tại nhà M. THÁI-KY-SON, ở đường Pellerin số 23-Saigon bán giùm y giá của tiệm tôi, chứ quý vị ở trong Lục-Châu có cần dùng thuốc của tiệm tôi, xin viết thư cho hay sáng lòng gửi cách Contre remboursement. Còn tiền gửi về thân chủ phải chịu

SHANGHAI BỔ HUYẾT YẾN SƠ VÊ

(20) Thuốc bổ thận tinh thần hiệu

THẬN HOÀN

Theo đời Văn-minh này trong xã hội của Đông-bảo ta từng có tiếng khen cho thuốc trị bệnh nhiều món đã hay, lại lịch trị vô cùng, và các Lương-y trong các nước cũng làm chứng chắc cho ta phương thuốc Tự Thận này là một phương quý lạ trong việc tráng dương nếu bệnh các chứng thuộc Thận rất nên đề đặt, theo thuốc này mà trị những là: Tam, Thận bất giao sanh chứng chiêm bao Di-tinh, nếu để lâu ngày đường Ngạc quan hư xương mỏng hoại biến ra chứng Trệ-khí (đau giá) dùng thường thuốc này thì tráng hỏa cho mạnh môn Âm nơi thận thì tức thì mạnh giới:

1.—Huyết khí suy nhược, tinh thần hao kém. ăn uống không dặng, giao cấu không nổi, mộng-mị đi-tinh cùng là đờn bà lạnh nơi tử cung, đờn ông tinh huyết hư nhược nên mới chậm có con, dùng thuốc này công hiệu hơn hết, sức mới mạnh hơn tinh chắc của các loài cá, và Âm thận thì hơn sức Lộc-nhung, thiệt là bổ thận hàng nhất trong hoàn cầu;

2.—Bản hoàng thọ thấp, nhiệt sanh chứng lậu trệ, ngũ lâm, mới thì đái gắt, lâu thì hải hoại đờn điều, hay là bởi đau sang độc mà nung nhiều thứ thuốc hại độc làm cho phát từ-vị hao thân phủ; dùng đến thuốc này cũng năng bồi bổ chọn người tiêu trừ các chứng bệnh;

3.—Mỗi lưng mới gối, nhứt tề xương cốt, đi đứng có đau không vững vàng, các chứng thuộc về cuộc chơi bởi quá độ khiêu tinh thần bồng rúng, dùng thuốc này trở nên mạnh mẽ;

4.—Ti-vị hư khí, huyết hao kém, hay

mệt hay mỗi đêm khuya, thường hay sông bên bởi tích trệ nhiều, ăn uống không tiêu, dùng đến thuốc này khai vị kiện tì châu châu an ổn;

5.—Đờn bà con gái đường kinh huyết hư huyết kinh vàng dợt ngược trệ đông khối huyết sắc hãm, sanh chứng xích đái hạ, bạch đái hạ, đường kinh trở sục không chững, khi ít khi nhiều nơi Âm môn hư lạnh, dùng đến thuốc này rất hay vô cùng;

6.—Những người già cả, thận hư mang môn hỏa kém, hay đái đêm, xương cốt mỏi mệt, dùng đến thuốc này rất có tinh bồi thận, dầu già tuổi cao cũng mau có con thiệt là thuốc bổ thận rất nên công hiệu.

Nhu vị nào có mấy chứng đã kể như trên đây, thì mau dùng thuốc hoàn này trong một ngày sẽ thấy hiệu nghiệm chẳng sai, uống luôn cho dặng 3, 4 ngày các bệnh đều hết, mà lại mạnh mẽ hơn xưa thân thể tráng kiện, như mấy ông già, bà cả khí huyết dầm sục, tinh thần hao kém ăn uống chẳng dặng, bệnh hoạn liên niên, như uống thuốc này cho thường, thì ăn uống mau tiêu, da thịt mịn màng, thêm sức sống lâu, già trở nên trẻ, còn trẻ thêm sức mạnh, có con thiệt là một phương thuốc bổ huyết rất hay quý trong hoàn cầu.

Chư quý vị có mua hãy nài cho dặng hiệu PHARMACIE SHANGHAI và coi nhãn «Con Bướm-Bướm» mới là thiệt thuốc của Bổn-Dược-Pông kéo làm thứ giả mạo

CÁCH DÙNG: Tối trước khi đi ngủ uống một hoàn, uống với nước muối hay là nước trà, dùng luôn luôn đến khi trong mình cho thiệt mạnh.

THIỆT GIA:

Mỗi hộp hai hoàn 1\$00

HIỆU MỚI**Trần Mạnh**Ở đường mé-sông, cầu cầu tàu Khách-Tru—**Cantho**

Có bán đủ thứ: Rượu-lạy, đồ-hộp, thuốc hút (TABACS ET CIGARETTES) thuốc-lạy (PRODUITS PHARMACEUTIQUES) dù, nón, khăn sách, truyện, thơ, tuồng, giầy, mũ, và các thứ vật dụng theo thể-ách kim-thời, vân vân.....

Kính cùng Lục-châu Quán-tử

Tiệm tôi mới lập, bán đủ các thứ hàng hóa đã kể trên đây; chẳng những là ngon và tốt, lại còn giá rẻ hơn các nơi

Tôi có lãnh bản CONTRE REMBOURSEMENT cho những người ở xa (ngoại tỉnh, hay là xa cách châu thành) có cần dùng món chi, chẳng hạn, cứ việc viết thư cho tôi thì tôi liền gửi món ấy đến cho chủ-tồn lập tức. Nói tóm lại đây là: chủ-tồn có cần dùng vật chi, ở tại Cantho có bán, thì tôi cũng có thể mà gửi ngay cho chủ-tồn dặng vậy.

Xin chủ-tồn Quý-khách, tương tình đồng-ban, ra ơn chiếu-cổ, giúp nhau, dặng mau lần-hộ trong nẻo thương-trường, thì ơn ấy rất nên thâm cảm.

TRẦN-MẠNH kính cáo.**TIỆM BÁN BÁNH MÌ****HIỆU TÂN-PHƯỚC****Đường kinh lập—Cantho****NGUYỄN-NGỌC-NỮ****LA CHỦ TIỆM**

Kính lời cho quý ông, quý thấy rõ, tiệm tôi làm bánh mì rỗng bột mì tây, mua tại hãng bán bột tốt có danh tại Saigon. Cách làm sạch sẽ, bánh thì để trong tủ kiêu có rọng nước kiêu lén

không dặng, ruồi bu không được lại khỏi ai sờ tay dơ, ai muốn mua ở nào thì chỉ người trong tiệm lấy trao cho,

Xin có lòng chiếu cố giúp bang đồng bang trong cuộc thương mại.

NGUYỄN-NGỌC-NỮ**Cáo bạch**

Có bán cũng viết "PORTE-PLUMES À RÉSERVOIR" ngời viết bằng vàng thiệt cao

"PLUMES EN OR CONTRÔLÉ"

không sét, không mòn.

Có khẩu (AGRAF) mọi đầu thì bút viết, còn đầu kia thì viết chỉ

(PORTEMINI);

có phụ thêm 1 hộp nhỏ

dùng năm

cộng chỉ để

thay. Cây viết này nếu giữ

giữ xài mười năm không

bư.

Xin đừng

tưởng rằng

cây viết này

giống theo

càng viết năm

cát, một đồng

của khách-tru

bán đó.

xài không dặng không xứng dặng với đồng tiền thì trả lại. Bổn hiệu sẽ trả tiền lại đủ.

Giá một cây là (có hộp, có complete-goutte) 4\$50

Mua nguyên

lở về bán lại

càng tính giá

nhẹ hơn

nhieu.

Trở bán tại

nhà in An-Hà

CANTHO

HỒI DÔNG BANG

Trong xứ ta có lò đặc
một thứ rượu ngon lắm
kêu là **Rhum Stella**
làm ròng bằng nước mía.

Ta nên mua rượu ấy
mà uống, vậy mới là tỏ
ý bình vục cái mỗi lợi
trong xứ ta đó.

Rượu **Rhum Stella**
này giá đã rẻ mà uống lại
nên thuộc nhà.

Mua uống rồi mới biết.

SOCIÉTÉ
des
SUCRES ET RHUMS
Cantho (Cochinchine)

[Muốn mua xin do nơi

HÃNG HẠU GIANG

DƯƠNG HẰNG

Cantho, Saigon
Bachieu, Soc Trang
Vinhlong

Vậy mỗi lợi càng ngày về tay đông-chường

*Lu & approuvé avant publication
Cantho, le 24 Juillet 1919
L'Administrateur,*

Tholozan